

IV година (П-М подрачје - А, П-М подрачје – Б)

Тема: **Физика на материјали**

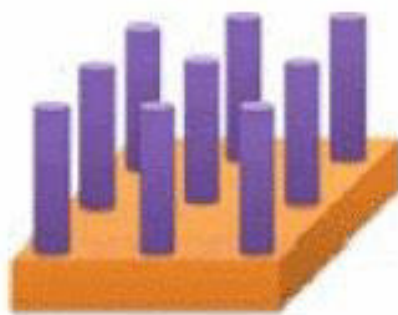
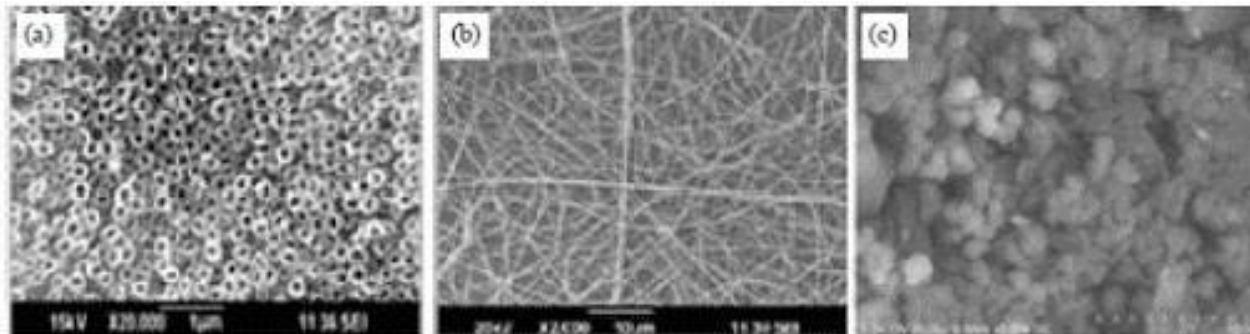
Наслов на наставна содржина:

КОМПОЗИТНИ МАТЕРИЈАЛИ

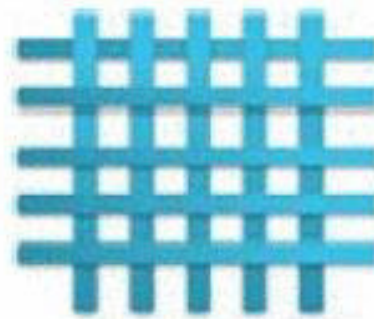
Изработила:

Марина Попоска

Композитен материјал во општ случај претставува *хибрид* од матрица на еден материјал армиран со дисперзни честички (или гранули), ламинати или други материјали.

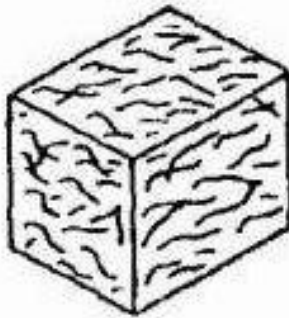
Tubular

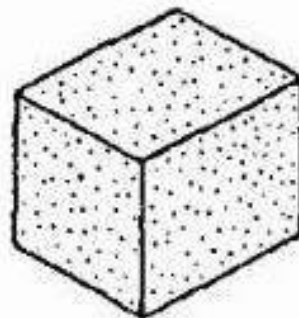
Fibrous

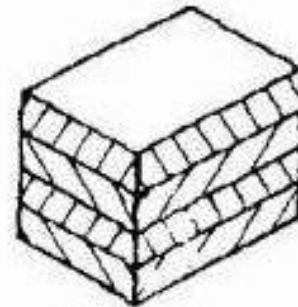
Granular

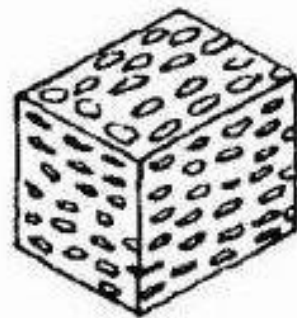
FIBER
COMPOSITE

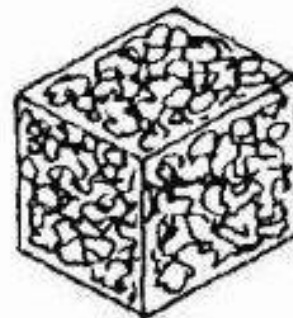
PARTICLE
COMPOSITE

LAMINAR
COMPOSITE

FLAKE COMPOSITE

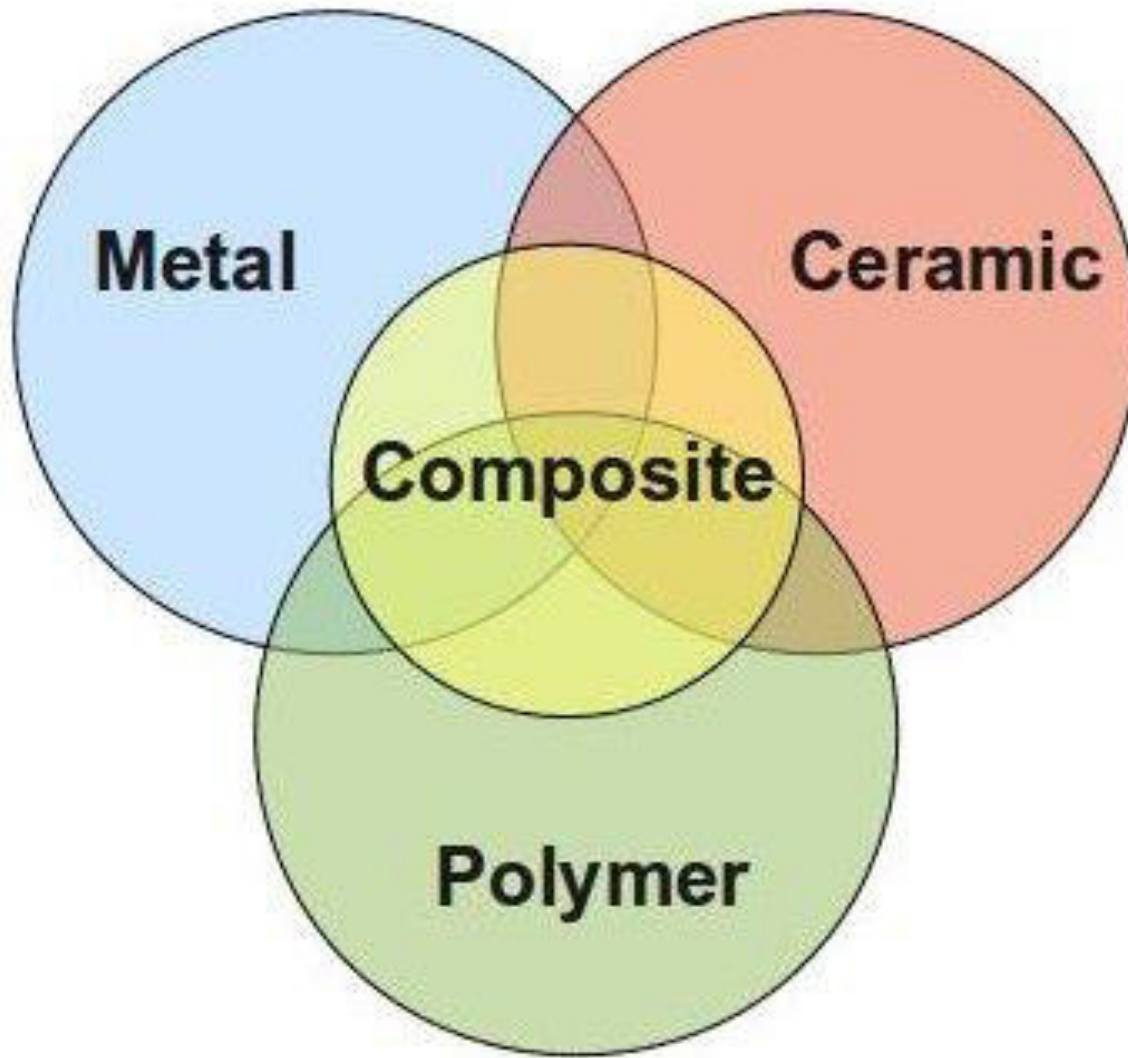
FILLED COMPOSITE

Својства и градба на композитните материјали

Основа на композитниот материјал - матрица:

- **метал (легура) на метална основа;**
- **пластичен материјал на неметална основа;**
- **керамички материјал на неметална основа.**

Композитните материјали се повеќефазни.

Комбинации на употребените материјали

- ▶ **Метал-керамика (кермит);**
- ▶ **Керамика-пластика;**
- ▶ **Пластика-метал.**

Својства на материјалот-матрица и својства на вградените компоненти

Поделба на композитните материјали

- ▶ **Дисперзни композитни материјали;**
- ▶ **Влакнесто-композитни материјали;**
- ▶ **Биокомпозитни материјали.**

Дисперзни композитни материјали

Дисперзните честички рамномерно се дистрибуираат во матричниот материјал во течна состојба, а потоа се врши процесот на ладење.

Дисперзни честички (Al_2O_3 , SiO_2 , BN , SiC и други, со застапеност помала од 30%)

- ▶ Оксиди
- ▶ Нитриди
- ▶ Бориди
- ▶ Карбиди

Формула на Orowan

$$\sigma = G \cdot r / l$$

σ - отпор на смолкнување

G - модул на торзија

r - средна големина на радиус на честичката

l - растојание меѓу честичките

Влакнесто-композитни материјали

Како арматурно средство се користат:

- ▶ Влакна или стапчести материјали од чисти елементи или високотопливи соединенија (B, C, Al₂O₃, SiC) и
- ▶ Високотопливи метали или легури (Mo, W, Be).

Поделба на влакнесто-композитните материјали:

- ▶ Еднонасочни композити со непрекинати влакна $l/d = 10-10^3$; l -должина на влакното, d -дијаметар на влакното;
- ▶ Композити со кратки влакна;
- ▶ Композити со непрекинати влакна-ориентирани во повеќе насоки.

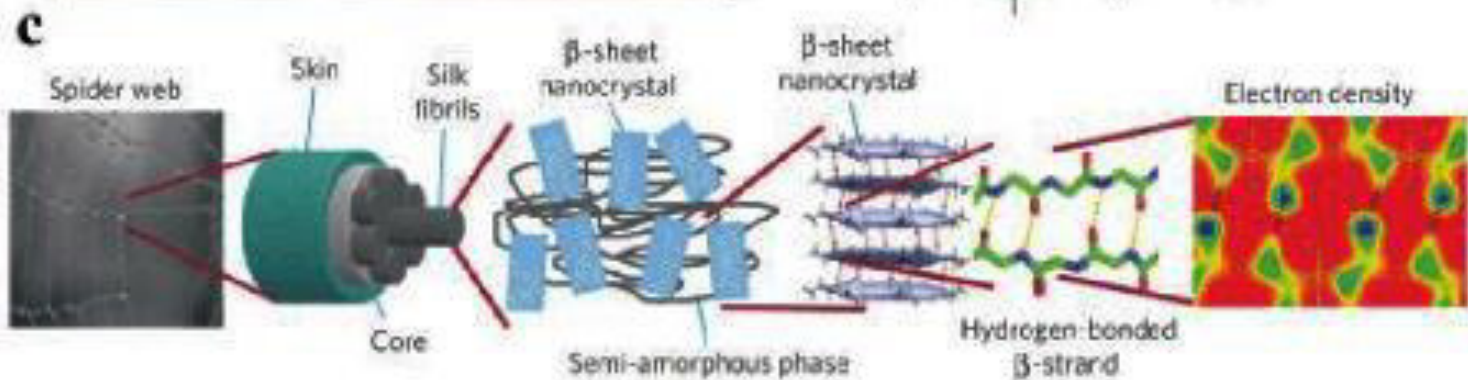
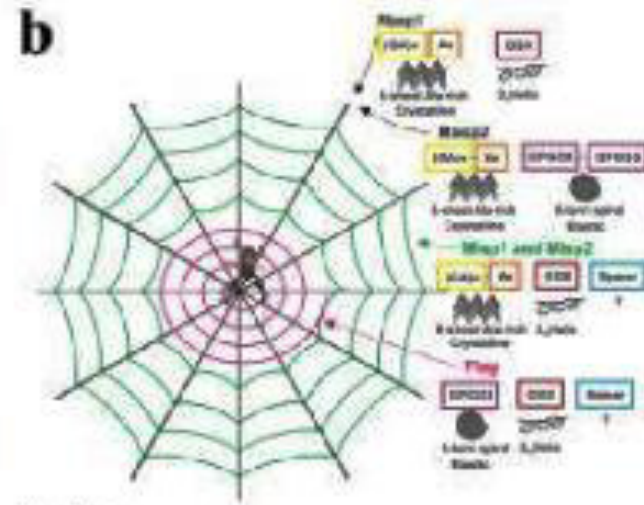
$$P_v/P_m = (\sigma_v \cdot V_v) / \sigma_m \cdot (1 - V_v)$$

$$E_{km} = E_v \cdot V_v + E_m (1 - V_v)$$

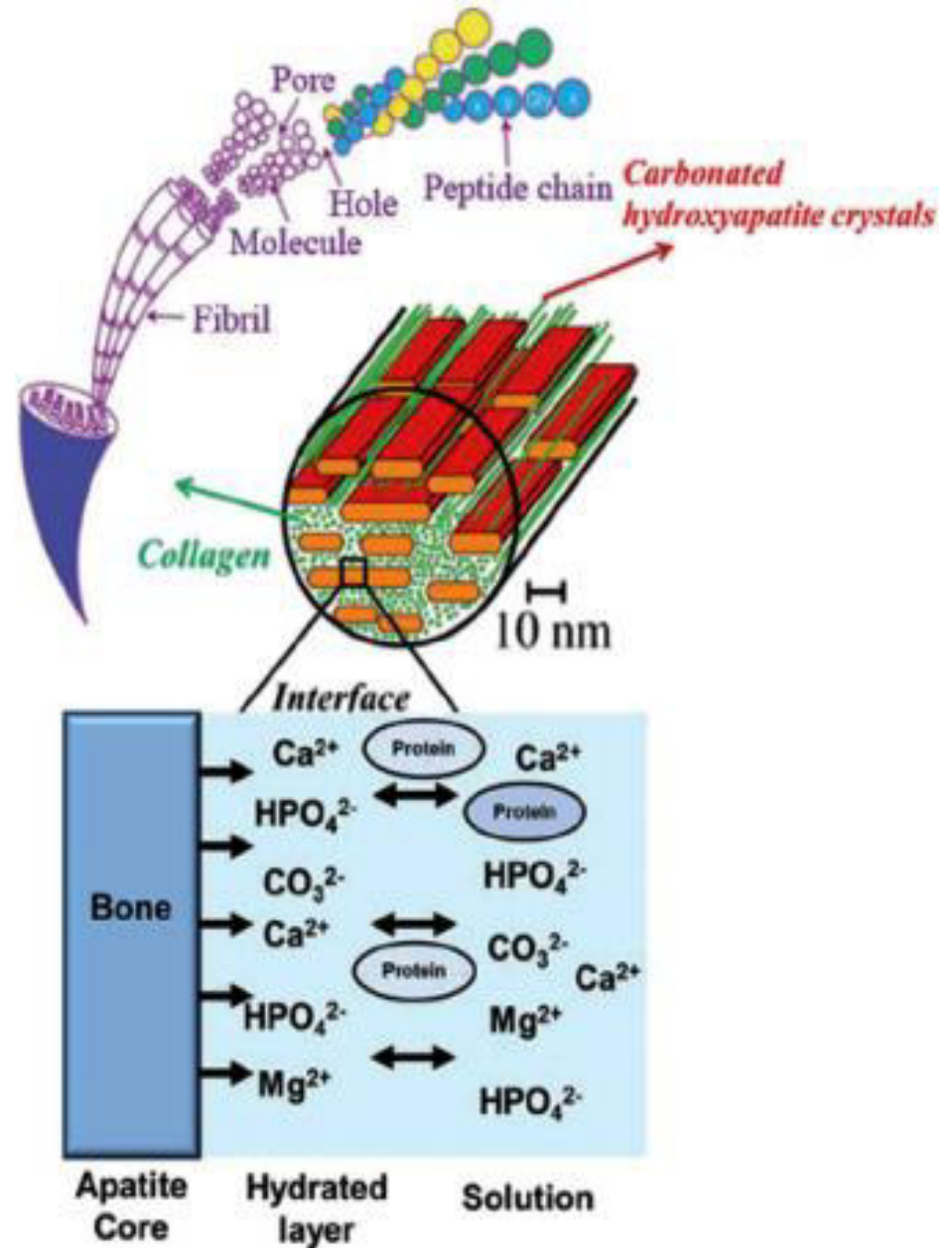
- ▶ P_v - приложена сила на влакното
- ▶ P_m - приложена сила на матрицата
- ▶ σ_v - напрегање на влакното
- ▶ σ_m - напрегање на матрицата
- ▶ V_v - волумен на влакното
- ▶ E_{km} - модул на еластичност на композитот
- ▶ E_v - модул на еластичност на влакното
- ▶ E_m - модул на еластичност на матрицата

Биокомпозитни материјали

- клетки, органи во растителниот и животинскиот свет
(зидовите на клеточната мембрана - фосфолипиди,
мембрански и глико протеини, цитоскелетни мрежи и др.)

- Коските (апатит и протеинска матрица);
- Меко ткиво (еластин, меланин и протеински структури);
- Хиерархиски биоматеријали, полипептидни ланци;

Примена на композитните материјали

- **Авионска, космичка, автомобилска, нуклеарна, и ракетна техника**

(стабилизатори, комори за согорување, контејнери, моторни лопатки на авиони и др.);

- **Композитни материјали добиени по пат на рециклирање;**

- **Рециклирабилни композитни материјали;**

- **Зелени композити (со учество на влакнести структури на памук, лен, јута, бамбус и др.);**

- **“АII-PP” - композити, автокомпозити и биокомпозити.**